

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 116/2020-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditsa a Libora Duľu predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Júliusom Kvetánom, Jasenovská 11, Humenné, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 157/2018 a uznesením v tomto konaní vydaným 25. septembra 2019, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a sťažostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. novembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED]

■■■■■, ■■■■■ (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Júliusom Kvetánom, Jasenovská 11, Humenné, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 157/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“) a uznesením v tomto konaní vydaným 25. septembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ sa ako žalobca v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 51 Cpr 6/2014 domáhal určenia, že medzi ním a žalovaným – Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky ako právnym nástupcom Migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky vznikol 16. augusta 2006 pracovný pomer so zaradením na pracovnú pozíciu ekonóm – špecialista v záchytnom tábore ■■■■■ a tento pracovný pomer trvá, a tiež zaplatenia mzdy a stravného s príslušenstvom za každý kalendárny mesiac, počnúc od 1. júla 2006.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 51 Cpr 6/2014-127 z 29. mája 2015 (ďalej len „rozsudok z 29. mája 2015“) žalobu sťažovateľa zamietol. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudok okresného súdu z 29. mája 2015 rozsudkom č. k. 7 CoPr 12/2015-182 z 24. mája 2017 (ďalej len „rozsudok z 24. mája 2017“) potvrdil ako vecne správny.

4. Proti rozsudku krajského súdu z 24. mája 2017 podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ho odmietol pre jeho procesnú neprípustnosť v súlade s § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

5. Proti rozsudku krajského soudu z 24. mája 2017 podal sťažovateľ zároveň ústavnú sťažnosť, ktorá bola uznesením ústavného soudu sp. zn. III. ÚS 562/2017 z 20. septembra 2017 odmietnutá z dôvodu neprípustnosti na podklade zistenia ústavného soudu, že sťažovateľ dovolanie v predmetnej veci nepodal. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti však zdôrazňuje, že dovolanie v predmetnej veci podal, takže zistenia ústavného soudu vo veci sp. zn. III. ÚS 562/2017 nie sú správne.

6. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ namieta, že napadnuté uznesenie najvyššieho soudu bolo vydané v rozpore s § 420 písm. f) v spojení s § 431 CSP a tento rozpor odôvodňuje dôvodmi uvedenými v dovolaní proti rozsudku krajského soudu z 24. mája 2017. Podľa sťažovateľa napadnuté uznesenie najvyššieho soudu nie je *„odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim zákonu vo vzťahu ku všetkým podstatným tvrdeniam – argumentom sťažovateľa, na ktoré dovolací súd a ani súd odvolací nedali špecifickú odpoveď a z toho dôvodu sú uvedené rozhodnutia odvolacieho a dovolacieho soudu nepreskúmateľné.“*

7. V konkrétnostiach sťažovateľ argumentuje tým, že okresný súd na vyhlásení rozsudku z 29. mája 2015 tvrdil, že *„došlo k zmene dojednaných pracovných podmienok z pracovnej zmluvy zo dňa 16. augusta 2006 z výkonu práce ekonóma špecialistu na odborný referent špecialista ekonóm“*.

8. V rozpore s ústnym odôvodnením je písomné vyhotovenie rozsudku okresného soudu z 29. mája 2015, v ktorom sa uvádza iný dôvod, ktorý zásadne mení charakter a význam zistených skutočností rozhodujúcich pre rozhodnutie vo veci samej, a to, že *„medzi sťažovateľom a žalovaným... nedošlo k vzniku pracovného pomeru.“*

9. Podľa sťažovateľa sa odvolací súd nezaoberal jeho odvolacími námietkami a ani už zmieneným rozporom v odôvodnení ústne vyhláseného rozhodnutia soudu prvej inštancie a písomne vyhotoveného rozhodnutia soudu prvej inštancie.

10. S poukazom na § 220 ods. 2 CSP, podľa ktorého má byť písomné odôvodnenie rozsudku „*totožné s ústnym odôvodnením*“, sťažovateľ zdôrazňuje, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je zmätočné, čím došlo k vade konania podľa § 420 písm. f) CSP.

11. Krajský súd a ani najvyšší súd sa podľa sťažovateľa vo svojich rozhodnutiach nevyšporiadali s jeho tvrdením o nepreskúmateľnosti rozsudku súdu prvej inštancie. Sťažovateľ je toho názoru, že krajský súd a najvyšší súd mu nesprávnym procesným postupom „*ako strane sporu znemožnili, aby uskutočňoval jemu procesne patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.*“.

12. Na podklade uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a napadnutým uznesením v tomto konaní vydaným, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zruší a vec vráti najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a zároveň sťažovateľovi prizná náhradu trov konania.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

15. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

16. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (m. m. IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

17. Podstatou ústavnej sťažnosti je nespokojnosť sťažovateľa s postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní, ako aj s napadnutým uznesením v tomto konaní vydaným, ktoré podľa jeho názoru porušujú základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy a právo zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru.

18. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

19. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

20. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

21. Pri prieskume ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, podľa ktorej zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti však vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov v prípade, ak v konaní, ktoré im predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Ústavný súd je oprávnený a povinný posúdiť neústavnosť konania a rozhodovania všeobecných súdov vo veciach, v ktorých niet iného súdu, aby prerokoval a rozhodol o tom, či bolo alebo nebolo porušené základné právo alebo sloboda účastníka konania (strany sporu) pred všeobecným súdom (m. m. I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, II. ÚS 83/06).

22. Rešpektujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre neustále pripomína, že jedným z kľúčových princípov spravodlivého súdneho konania, ako ich garantuje čl. 6 ods. 1 dohovoru, je aj právo na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom

súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 34/07). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (m. m. IV. ÚS 296/09).

23. Právo na súdnu ochranu sa v civilnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred civilným súdom vrátane dovolacích konaní (m. m. II. ÚS 581/2017). V dovolacom konaní iniciovanom sťažovateľom ako dovolateľom procesné podmienky upravoval v čase podania dovolania § 419 a nasl. CSP.

24. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že samotná otázka posúdenia podmienok pre uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu. Inými slovami, posúdenie tejto otázky je vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku, ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy, v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení označeného práva sťažovateľa (m. m. III. ÚS 450/2017).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

25. Ústavný súd v úvode tejto časti rozhodnutia zdôrazňuje, že prejednaniu ústavnej sťažnosti nebráni skutočnosť, na ktorú poukazuje v ústavnej sťažnosti sťažovateľ, podľa ktorej ústavný súd v uznesení sp. zn. III. ÚS 562/2017 z 20. septembra 2017 vychádzal z nesprávnych zistení týkajúcich sa sťažovateľom (ne)podaného dovolania. Zároveň ústavný súd poukazuje aj na skutočnosť, že predmetom ústavnoprávneho prieskumu je

s prihliadnutím na petit ústavnej sťažnosti sťažovateľa v tomto konaní (len) namietaný postup najvyššieho súdu v napadnutom konaní a ním vydané napadnuté uznesenie.

26. Sťažovateľ ako dovolateľ v dovolaní namietal existenciu vady zmätočnosti [§ 420 písm. f) CSP] z dôvodu, že rozsudok krajského súdu z 24. mája 2017 nebol podľa jeho názoru dostatočne odôvodnený.

27. Po citácii všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu vymedzenej v § 420 a § 421 CSP najvyšší súd v napadnutom uznesení poukázal na dôvody, ktorými možno odôvodniť dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, a zároveň zdôraznil, že dovolací dôvod sa v súlade s § 431 ods. 2 CSP vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva vada, ktorou sa odôvodňuje prípustnosť dovolania.

28. K sťažovateľom namietanej procesnej vade zmätočnosti vyplývajúcej z § 420 písm. f) CSP pre nedostatočnú odôvodnenosť rozhodnutia odvolacieho súdu najvyšší súd s poukazom na požiadavky riadneho odôvodnenia súdnych rozhodnutí z hľadiska princípov spravodlivého procesu, akcentujúc judikatúru ústavného súdu (m. m. IV. ÚS 115/03), predovšetkým zdôraznil, že *„všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam. Preto odôvodnenie všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia stačí pre záver, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivé súdne konanie.“*

29. Na podklade už citovanej judikatúry ústavného súdu napokon najvyšší súd dospel k záveru, že *„rozhodnutie odvolacieho súdu vyššie uvedeným kritériám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia zodpovedá. Dovolaním napadnutý rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania, obsah vyjadrenia k odvolaniu i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí ak v odôvodnení rozsudku iba*

poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.“.

30. V závere napadnutého uznesenia najvyšší súd zdôraznil, že dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové otázky, keďže je podľa § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd.

31. S prihliadnutím na skutočnosť, že prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu konštatovaním prípustnosti dovolania v danom prípade do úvahy neprichádzalo, najvyšší súd dovolanie sťažovateľa podané podľa § 420 písm. f) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP pre procesnú neprípustnosť.

32. Po oboznámení sa s podstatnými časťami napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa ako dovolací súd v napadnutom uznesení zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s námietkou sťažovateľa, ktorou odôvodňoval prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Najvyšší súd sa s dovolacou argumentáciou sťažovateľa nestotožnil, a preto ním podané dovolanie odmietol ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné [§ 447 písm. c) CSP].

33. Keďže najvyšší súd svoje rozhodnutie vo veci odmietnutia dovolania sťažovateľa zdôvodnil v dostatočnej, výstižnej a presvedčivej podobe, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľ domáha, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení.

34. Pokiaľ v ústavnej sťažnosti sťažovateľ v konkrétnostiach namieta podstatný rozpor medzi odôvodnením písomného vyhotovenia rozsudku okresného súdu z 29. mája 2015 a vyhláseným znením tohto rozsudku súdu prvej inštancie (argumentácia v bodoch 7 až 9 tohto uznesenia), zo zistení ústavného súdu po preskúmaní dovolania sťažovateľa smerujúceho proti rozsudku krajského súdu z 24. mája 2017 vyplýva, že v samotnom dovolaní predmetná argumentácia sťažovateľa absentuje. Dôvody prípustnosti dovolania pre zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu sťažovateľ izoloval len na skupinu vecných námietok, ktorými argumentoval, že v predmetnej veci k naplneniu všetkých zákonných podmienok vzniku pracovného pomeru medzi ním a žalovaným došlo.

35. V súlade s § 440 CSP je dovolací súd dovolacími dôvodmi viazaný a v súlade s § 431 ods. 2 CSP dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

36. Pokiaľ sťažovateľ ako dovolateľ vadu zmätočnosti v dovolaní, ktoré smerovalo proti rozsudku krajského súdu z 24. mája 2017, sám nevymedzil ako vadu spočívajúcu v rozpore medzi písomným vyhotovením rozhodnutia a jeho vyhláseným znením, nemôže ani absencia spočívajúca v nevysporiadaní sa s touto námietkou zo strany najvyššieho súdu mať ústavnoprávny kontext. Inak povedané, pokiaľ sťažovateľ v dovolaní vadu zmätočnosti súdneho rozhodnutia v kontexte rozporu v odôvodnení vyhláseného rozhodnutia a jeho písomného vyhotovenia nenamietol, nebol dôvod, aby sa ňou najvyšší súd pri preskúmaní prípustnosti dovolania zaoberal.

37. S prihliadnutím na všetky už uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

38. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa nezaoberal, pretože rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. apríla 2020

Miroslav DURIŠ
predseda senátu